

9. december 1938, Sered.

Hlásenie okresného úradu Prezidiu krajinského úradu v Bratislave o vyhostených Jozefovi O., Karolovi L., Jánovi Č., Floriánovi P., Bonifácovi M., Vincentovi P., Lubírovi S., Karolovi K., Miroslavovi G., Klementine K., Belomírovi S., Jozefovi T., Františkovi Ch., Jánovi M., Gabriele M., Alžbete F. a Antonovi V., ktorí vypovedali o okolnostiach ich náhleho vyhostenia z územia maďarského štátu.

Predkladám zozbieraný materiál o výčinoch maďarského okupačného vojska pri obsadení odstúpeného územia na základe zápisníc spisovaných s utečencami a vyst'ahovanými kolonistami.

Vypočúvani boli:

1. Jozef O. a Karol L., kolonisti, bytom kolónia Štefánikovo (*Galanta*), vypovedajú: Po odchode nášho vojska civilné obyvateľstvo vyrabovalo majetok Karola L. Dňa 21. 11. 1938 od maďarských četníkov dostali rozkaz, aby sa v priebehu 12 hodín vyst'ahovali. Obávajú sa o svoje životy, tohto dňa sa z kolónie vyst'ahovali.

2. Ján Č., Florián P., Bonifác M. a Vincent P., kolonisti, bytom na kolónii pri Galante, boli 21. 11. 1938 maďarským četníctvom vypovedaní s tým, aby v priebehu 12 hodín opustili svoje majetky, lebo tieto im zabavil štát. Vo veci sa išli informovať na Okresný úrad v Galante, kde im potvrdili rozkaz četníctva. Len lehotu na vyst'ahovanie im predĺžili.

3. Lubír S., kolonista z Trnovca n/V., vypovedá, že miestne obyvateľstvo sa veľmi hrubo a vyzývavo chovalo voči kolonistom. Maďarské vojsko si počínalo na ich majetkoch ako na svojom. Dňa 22. 11. ho upozornil notár Prelovský, že v priebehu 48 hodín sa musí vyst'ahovať. Neskôr od četníkov dostal úpravu, aby ihneď odišiel zo svojho majetku. Odniesol so sebou len niektoré veci, pritom videl, že jeho byt bol násilne otvorený a kufre vypáčené. Je tej mienky, že to urobili vojaci.

4. Karol K., kolonista z Trnovca n/V., bol tiež vyzvaný, aby v priebehu 12 hodín opustil Trnovec, pričom nesmel si viac vziať so sebou, len koľko uniesol. Potvrďuje, že videl, ako vojaci rabovali na statku Lubíra S.

Miloslav G., kolonista z Trnovca n/V., bol tiež v priebehu 12 hodín vypovedaný. Jeho majetok četníci a vojaci pod zámienkou hľadania zbraní vyrabovali. Pritom ho vojaci a četníci bili po tvári.

5. Klementina K. z kolónie v Trnovci n/V. vypovedá, že četníci ju odviekli na aute na Obecný úrad v Trnovci n/V., kde spolu s mužom im oznámili, že musí ihneď opustiť Trnovec n/V.

6. Belomír Sutoris, bývalý vedúci notár v Senci, Jozef T., obecný úradník, a František Ch., obecný úradník v Senci vypovedajú o pomeroch v Senci toto:

Dňa 10. 11. 1938 Senec obsadilo maďarské vojsko. Po ubytovaní vojska civilné obyvateľstvo začalo v noci v kolónii plieniť a rabovať. Dňa 11. 11., t. j. na druhý deň, vedúci notár Sutoris bol zo svojho úradu suspendovaný s tým, že v prospech Maďarov nič neurobil, a teda nepatri medzi spoľahlivých. Notárske záležitosti bude vybavovať vojsko a on sa z obce nesmie vzdialiť. Jeho žiadosť, aby bol vypočúvaný, odmietli. Oznámili mu, že prepustenie dostane písomne s vyhlásením, že si svoje veci môže odvieť. Neskôr úrad odovzdal Eugenovi Sékelyovi.

7. Ján Malár, odborný učiteľ, Gabriela Malárová, odborná učiteľka, a Alžbeta Frušová, učiteľka. Všetci zo Senca. Terajší pobyt na neznámom mieste. O pomeroch v Senci vypovedajú nasledovne: Podľa príkazu Ministerstva školstva Slovenskej krajiny menovaní ostali na svojich služobných miestach v Senci. Po príchode maďarského vojska, ktoré sa ubytovalo práve v slovenských školách, nemohli vyučovať a v dôsledku toho rodičia boli nútení zaškoliť svoje deti v maďarských školách. Obvinili a vyšetrovali ich preto, že chodili z domu do domu po slovenských rodinách, aby svoje deti posielali do slovenských škôl, ktorý čin kvalifikovali ako protištátny. Doručili im potvrdenie, v ktorom obec tvrdí, že následkom prevratu niet slovenskej školy v Senci, a teda stratili svoje miesta. Prv však museli podpísať vyhlásenie, že dobrovoľne odchádzajú z maďarského územia.

8. Anton V., zamestnanec Dunajplavby, bytom Komárno. Z Komárna bol vypovedaný v priebehu 48 hodín. Nakoľko nemal finančné prostriedky na odsťahovanie bytového zariadenia, zanechal ho tam, ktoré potom civilné obyvateľstvo rozobralo.

Nečitateľný podpis, v. r.
okresný náčelník

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., č. 55/38.

147

10. december 1938, Borovce.

Protokol napísaný na žandárskej stanici s Jozefom P. predtým kolonistom v obci Blahová, ktorý vypovedal, že nemohol znášať verejné urážky a hrozby násilného vyhnania, a preto sám požiadal o presťahovanie na Slovensko.

Protokol

Jozef P. bol vopred upozornený, aby hovoril pravdu, lebo prípadne bude vyzvaný do-svedčiť udané okolnosti, hoci aj prisahou.

Jozef P. udáva:

Od roku 1925 som bol s rodinou ako kolonista v Blahovej Dedine (*Blahová*), okres Šamorín, kde som vlastnil dom a 6 honov poľa.

Dňa 3. 12. 1938 odišiel som z Blahovej dediny, lebo po príchode maďarskej okupačnej armády a četníctva nemohol som znášať ich cynické posmievanie a ich slovné urážky. Verejne nám hovorili, že musíme odísť preč, lebo sme Slováci. Tiež na naše deti kričali, aby sa zhovárali po maďarsky, nie po slovensky. Často sedliaci prichádzali s vozmi k nám kupovať, hoci sme vedeli, že peniaze nemajú a chcú od nás nakúpiť za lacné peniaze. Nakoľko som Slovák a nemohol som znášať takýto život za neistých okolností, išiel som aj s inými na Okresný úrad v Šamoríne so žiadosťou o priepustku na prevoz inventára a na presťahovanie.

Viac neviem udať.

Po prečítaní skončené a podpísané.